

Edificis ferits

Barcelona té encara les cicatrius dels combats i bombardejos de la Guerra Civil, edificisferits.cat els intenta catalogar de manera col·laborativa

Marques de bombardeig Sant felip Neri | Dani Cortijo

Sovint, cerquem la memòria de la Guerra Civil a llibres, documents o documents audiovisuals. El que molta gent oblida és que aquesta guerra a part de deixar empremta documental i cicatrius en la societat, també va deixar empremta i cicatrius en el nostre entorn...

Si coneixem com i on es van produir alguns dels fets més sagnants d'aquest conflicte i hi passem, sovint podem trobar les ferides de guerra que van deixar sobre els edificis i monuments encara dempeus que van sobreviure aquella guerra. A la nostra ciutat, les marques de metralla a la façana principal de l'església de Sant Felip Neri ocasionades pels bombardejos de l'Aviació Legionària Italiana, són les més conegudes, però a altres indrets de la ciutat encara es poden trobar forats de bala o metralla com ara a la Plaça Catalunya, a l'Escola Milà i Fontanals. (<https://www.naciodigital.cat/noticia/150621/bombes-contra-alumnes-barcelona>)

L'associació Memòria Soterrada ha inaugurat fa poc el web edificisferits.cat que pretén documentar i difondre els testimonis físics dels bombardejos de la Guerra Civil sobre els edificis d'una manera participativa.

Perquè sí, l'arqueologia no només abraça grecs, ibers, fenicis i romans, també arriba fins a temps contemporanis... Un dels fets més importants dels bombardejos (diu l'arqueòloga Laia Gallego) és que la violència és molt transversal en aquests tipus d'atacs. Arriba des de dalt i hi ha un canvi en la tecnologia durant la Guerra Civil que facilita un trencament de l'empatia entre executors i víctimes. Això obre les portes a analitzar com han canviat la violència bèl·lica al llarg de

la història i com això condiciona sens dubte els conflictes actuals.

El projecte es va iniciar en l'àmbit acadèmic de la mà de Laia Gallego i Queralt Solé a partir d'un plantejament: de quina manera l'arqueologia tenia alguna cosa a dir sobre els bombardejos? Prenent per exemple iniciatives que ja estaven duent a terme a llocs com Londres, van generar una teoria i metodologia a través de les marques dels bombardejos.

"El patrimoni ho és en tant que la població el sent i se'l fa seu" (Diu Gallego). En aquest sentit, el web demana participació de la ciutadania que, a partir d'informes de danys que han pogut trobar a través de diverses fonts i que es recullen al web del projecte, cerqui al seu entorn les marques de bombardeig que encara són presents a avui dia. D'aquesta manera el web permet cercar, però també donar d'alta punts nous i arribar amb molts més ulls a trobar vestigis que un equip reduït no podria trobar tan fàcilment.

En principi l'àmbit territorial estava pensat pel Principat de Catalunya, però no han trigat a arribar aportacions d'altres territoris de parla catalana, als quals el projecte no tanca pas les portes. Actualment, el projecte s'acaba d'iniciar i ja està rebent les primeres aportacions, però les autores confien en el fet que amb el pas del temps el mapa es vagi omplint.

Personalment trobo que és una genial iniciativa i que des de Barcelona tenim molt a aportar donat el protagonisme de la nostra ciutat com a víctima de bombardejos. Passeu, mireu i aporteu que això acaba de començar!